

ING Belgium Economic Newsletter

Belgen blijven sparen ondanks ontevredenheid over lage rentes

Volgens een jaarlijkse enquête over het spaargedrag uitgevoerd door ING, Belgen blijven verknocht aan hun spaarboekje. Het is dus niet verrassend dat ze erg misnoegd zijn wanneer de depositorente laag staat. Ondanks die ontevredenheid blijft het spaarboekje heilig: meer dan 7 op 10 Belgen verklaren over een spaarrekening te beschikken. Toch besloot meer dan 1 op 4 om dat spaargeld aan te spreken. En uiteindelijk kan een stijging van de consumptie en de investeringen positief zijn voor de groei van het Belgische bbp.

In december verlengde de **ECB** haar programma van kwantitatieve versoepeling. De rente zal daardoor nog tot minstens september 2017 laag blijven. Die aankondiging zullen de Belgische spaarders niet als iets positief onthaald hebben: uit de **ING International Survey**¹ blijkt dat 1 op 2 Belgen gefrustreerd of ongerust is over de gevolgen van de lage interesten op het spaargeld. De gemiddelde Belg is gefrustreerder en ongeruster over die lage tarieven in vergelijking met andere Europeanen (Gr. 1). Bij spaarders is dat gevoel nog sterker. Sparen in de huidige context is minder bevredigend dan in het verleden voor 41% van de Belgische respondenten (tegenover 33% in de EU). Bovendien vrezen 27% van de Belgische respondenten voor hun pensioenspaarplan (tegenover 23% in de EU).

De reactie van de Belgen is meer uitgesproken dan die van inwoners van andere Europese landen die zich in dezelfde situatie bevinden. Heeft de Belg zwaarder te lijden onder de lage interesten of leeft dat gevoel gewoon sterker onder de Belgische spaarders? Een deel van het antwoord ligt in het totale spaarbedrag: Belgen zijn onmiskenbaar **meer geneigd om te sparen dan de gemiddelde Europeaan**. Zo verklaart 1 op 4 Belgen over een groter spaarbedrag dan zijn netto jaarloon te beschikken, tegenover gemiddeld 1 op 5 in de andere landen. Uit de statistieken van Eurostat blijkt dat het spaargeld van de Belgische gezinnen 12% van hun bruto inkomen vertegenwoordigde in 2015. Dat is 2 procentpunten meer dan het Europese gemiddelde. Bovendien is het aandeel gezinnen met schulden tamelijk laag in België, wat betekent dat een kleiner deel van de bevolking van een verlaging van de verschuldigde interesten profiteert. 57% van de Belgische respondenten verklaart geen persoonlijke schulden te hebben (bijvoorbeeld via hun kredietkaart of een banklening), tegenover gemiddeld 50% in de andere Europese landen. Ondanks de lage tarieven blijft de Belg dus bij zijn voorkeur voor spaarboekjes en een lage schuldenlast. Een deel van de verklaring ligt ook in het feit dat de hypotheekvoeten grotendeels vast liggen en dus minder gemakkelijk kunnen worden aangepast op korte termijn, terwijl Belgen minder geneigd zijn om consumptiekredieten af te sluiten, wat de blootstelling aan lage tarieven reduceert.

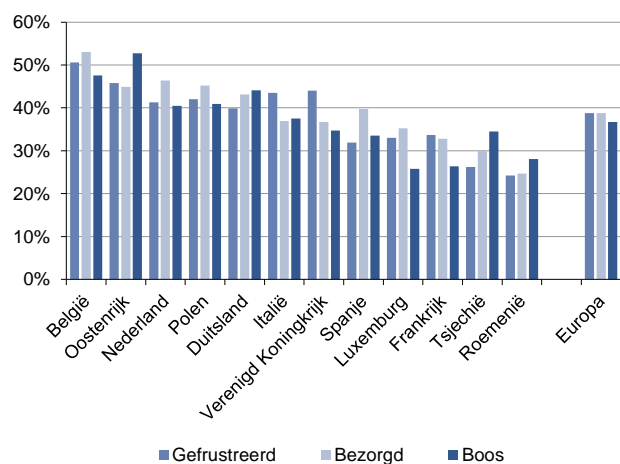
De spaarneiging houdt stand. Op de vraag "Hebt u spaargeld?", antwoordde 76% positief (Gr. 2). Bovendien vinden 22% van de respondenten dat hun spaargeld is toegenomen in het afgelopen jaar tegenover 15% verleden jaar (Gr. 3). Dat kan ongetwijfeld deels worden verklaard door een dynamischere jobcreatie (57.000 banen gecreëerd in 2016), maar ook door de internationale politieke onzekerheid die tot voorzichtigheid aanzet. In vergelijking met de andere Europese landen, valt België op door het relatief kleine deel van de bevolking dat niet over spaargeld beschikt. Slechts 24% van de respondenten verklaart

¹ De **ING International Survey** is een internationale enquête in opdracht van ING naar het spaar- en consumptiegedrag in 13 landen in Europa, de Verenigde Staten en Australië. De enquête werd tussen 4 en 18 oktober 2016 online uitgevoerd door het marktonderzoeksbureau Ipsos bij 1.000 volwassenen in België.

geen spaargeld te hebben, tegenover bijvoorbeeld 34% in Duitsland of 27% in Italië. Het verschil ligt dus ook in een andere mentaliteit bij de Belgische gezinnen.

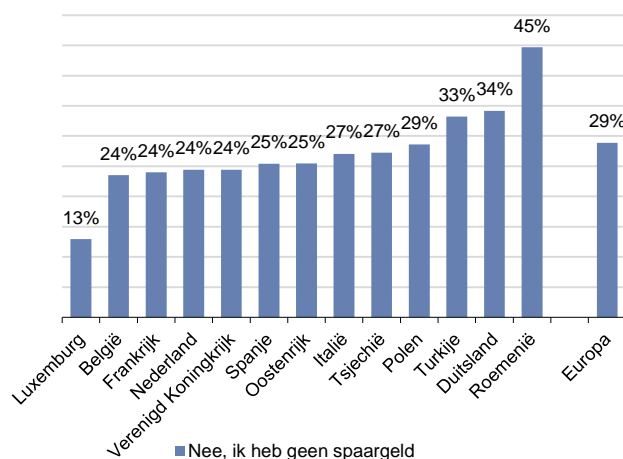
Om de impact van de lage interest te analyseren, is de verdeling van het vermogen soms belangrijker dan het bedrag dat opzij werd gezet, en meer bepaald **het deel van het financiële vermogen** waarvan de opbrengst afhankelijk is van de interestvoet. Vanuit dat standpunt zijn Belgische gezinnen sterker blootgesteld dan hun burens. Volgens een vergelijkende studie van het vermogen van gezinnen in de eurozone, uitgevoerd door ING², vertegenwoordigden de bankdeposito's van de gezinnen in België 112% van het beschikbare inkomen in 2014, tegenover 73% in Frankrijk, 86% in Duitsland en 90% in Nederland. De effecten van de lage interestvoeten zijn dus direct en gemakkelijk kwantificeerbaar voor de Belgische gezinnen. De studie geeft echter ook aan dat een groot deel van het vermogen van de Belgische gezinnen uit aandelen bestaat (66% van het beschikbare inkomen, veruit het hoogste percentage in de hele eurozone) en uit vastgoed (381% van het beschikbare inkomen, waarmee België in de top drie staat). Doorgaans halen die twee types van activa voordeel uit de neerwaartse druk op de interesten. De impact blijft echter indirect en bijgevolg minder zichtbaar voor de Belgische gezinnen, wat in een zekere onderschatting van de opgeleverde winst kan resulteren. De trage groei van de vastgoedprijzen van de voorbije jaren en de ongelijke verdeling van de aandelen kunnen een groot deel van de respondenten bovendien pessimistischer stemmen.

Gr. 1 Vraag: "Geef aan wat u vindt van de lage spaarrente?"

Bron: ING International Survey 2017

Gr. 2 Vraag: "Beschikt u over spaargeld?" % negatieve antwoorden

* Na het verwijderen van de antwoorden "Geef liever geen antwoord"

Bron: ING International Survey 2017

De efficiëntie van het monetaire beleid wordt dus afgezwakt door het feit dat de lage interestvoeten bij meer dan 1 op 2 Belgen niet tot een wijziging in gedrag met betrekking tot spaarboekjes leidde. Analyseren we **het gedrag** veeleer dan de perceptie, dan liggen de Belgische resultaten dicht bij het Europese gemiddelde. In België verklaart 45% van de respondenten (44% in Europa) hun gedrag te hebben aangepast als gevolg van de lage interesten. Zo verklaart 27% van de Belgische respondenten hun spaargeld te hebben aangesproken en bevestigt 16% dat ze de voorbije 12 maanden minder geld op hun spaarboekje zetten in reactie op de lage interesten. Dat geld is voornamelijk bestemd voor een grotere consumptie en renovatieprojecten of de verbetering van vastgoedactiva. Die trend zou dus de economische activiteit kunnen bevorderen en het bbp doen groeien, wat een positief signaal is voor de ECB.

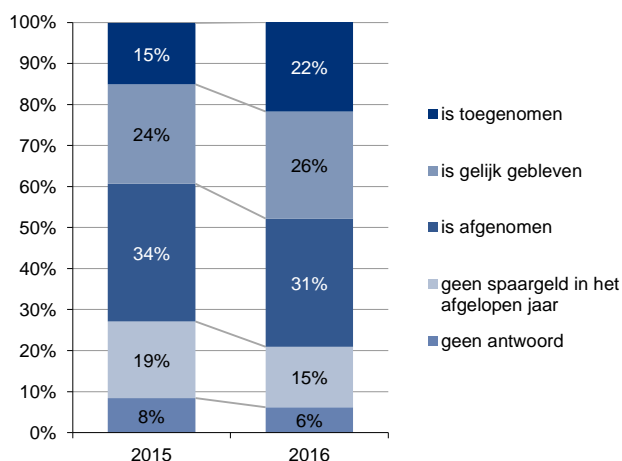
Op gewestelijk niveau is het negatieve gevoel tegenover de lage interesten vergelijkbaar in Vlaanderen en Wallonië, terwijl men zich in Brussel iets minder zorgen maakt over de lage tarieven. Analyseren we de gewestelijke verschillen, dan zien we verschillende spaarprofielen ontstaan. Vlaanderen wordt gekenmerkt door een sterkere toename van het spaargedrag, maar

² Maarten Leen, ING Economic and Financial Analysis, "Household Wealth in Europe", 01/2016.

bij de spaarders leeft ook een groter gevoel van onbehagen. Zo meent 25% van de spaarders in Vlaanderen dat hun spaargeld is toegenomen, tegenover 16% in Wallonië. Tegelijkertijd bevestigt 39% van de Vlaamse respondenten dat ze ontevreden zijn met het bedrag aan spaargeld waarover ze beschikken, tegenover 30% van de Waalse respondenten.

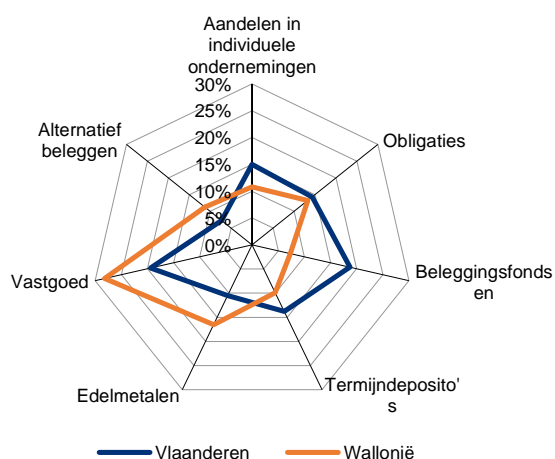
Typerend voor de Waalse spaarder is een meer uitgesproken **afkeer van risico's**, voor alle types van activa. Een groter deel van de Waalse respondenten kiest systematisch het antwoord "om geld te kunnen verliezen" als reden om die aversie tegenover de verschillende types van activa te verklaren. Wellicht is dat ook de reden waarom financiële producten zoals beleggingsfondsen en termijnrekeningen voor hen minder aantrekkelijk zijn. Wanneer wordt gepeild naar de waarschijnlijkheid om 10% van het totale spaargeld in diverse beleggingen (met uitzondering van spaarrekeningen) te investeren, zijn Waalse respondenten meer geneigd om in vastgoed of edele metalen te beleggen en de Vlaamse respondenten meer belangstelling hebben voor vastgoed of beleggingsfondsen (Gr. 4). Brusselaars zijn in vergelijking met Vlamingen en Walen meer geneigd om te beleggen, ongeacht het type product dat als alternatief voor het spaarboekje wordt voorgesteld.

Gr. 3 Vraag: "Hoe heeft uw spaargeld zich het afgelopen jaar ontwikkeld?" (België)

Bron: ING International Survey 2017

Gr. 4 Eigen beoordeling van de waarschijnlijkheid om 10% van mijn spaargeld in diverse types van beleggingen te investeren: % "waarschijnlijk" of "zeer waarschijnlijk"

Bron: ING International Survey 2017

We kunnen dus besluiten dat de druk die de ECB op de interestvoeten uitoefent, een beperkt positief effect heeft op de consumptie en de investeringen. Dat ondanks de ontevredenheid bij de spaarders (vooral in België) het gedrag van meer dan 1 op 2 Europeanen onveranderd blijft, toont aan dat de rentes verlagen niet volstaat om de Europeanen aan te moedigen om zijn spaargeld uit te geven.

Geoffrey Minne, Econoom, Brussel +32 2 547 33 86

Disclaimer

De informatie in dit rapport geeft de persoonlijke mening weer van de analist(en) over de onderliggende securities en/of over de uitgevende instanties en geen enkel deel van de beloning van de analist(en) was, is, of zal direct of indirect gerelateerd zijn aan het opnemen van specifieke aanbevelingen of meningen in dit rapport. De analisten die aan deze publicatie hebben bijgedragen voldoen allen aan de vereisten zoals gesteld door hun nationale toezichthouders aan de uitoefening van hun vak. Deze publicatie is gemaakt namens ING België NV en is enkel en alleen bedoeld ter informatie van haar cliënten. ING België NV is onderdeel van ING Groep (in dit verband zijnde ING Groep N.V. en haar dochters en gelieerde ondernemingen). Deze publicatie geeft geen beleggingsadvies noch is het een aanbieding of uitnodiging tot koop of verkoop van enige financieel instrument. Hoewel redelijke zorg is besteed om er zeker van te zijn dat de informatie opgenomen in dit rapport is niet onjuist of misleidend ten tijde van de publicatie, geeft ING geen garantie dat de informatie accuraat of compleet is. De informatie in dit rapport kan gewijzigd worden zonder enige vorm van aankondiging. ING en al haar bestuurders, werknemers en mandaten mogen, voor zover toegestaan bij wet, lange of korte posities houden of anderszins belang hebben bij enige transactie of investment (derivaten hieronder begrepen) waarnaar wordt verwezen in deze publicatie. Bovendien mag ING Group diensten op het gebied van bank, verzekering en asset management aanbieden en leveren aan, of zulke diensten afnemen van, elke vennootschap waarnaar wordt verwezen in deze publicatie.

Noch ING noch enige van haar directeuren of werknemers accepteren enige aansprakelijkheid voor enig direct of indirect verlies of schade voortkomend uit het gebruik van (de inhoud van) deze publicatie. Auteursrecht en rechten ter bescherming van gegevensbestanden zijn van toepassing op deze publicatie. Niets in deze publicatie mag worden gereproduceerd, verspreid of gepubliceerd door wie dan ook voor welke reden dan ook zonder de voorafgaande uitdrukkelijke toestemming van ING. Alle rechten zijn voorbehouden.

Enige investering waarnaar wordt verwezen kan significant risico inhouden, zijn niet noodzakelijkerwijze mogelijk in alle jurisdicties, zijn wellicht illiquide en zijn wellicht niet geschikt voor elke investeerder. De waarde van, of inkomsten uit, enige investering waarnaar wordt verwezen kunnen fluctueren en/of kunnen zijn ontstaan door veranderingen in de wisselkoersen. Resultaten behaald in het verleden bieden geen garantie voor de toekomst. Investeerders dienen hun eigen investeringsbeslissingen te nemen zonder te vertrouwen op deze publicatie. Alleen investeerders met voldoende kennis en ervaring op financieel gebied om de verdiensten en risico's te kunnen beoordelen kunnen overwegen om te investeren in enige uitgevende instantie of markt zoals hierin beschreven. Andere personen dienen geen enkele actie te nemen op basis van deze publicatie. Deze publicatie is in het Verenigd Koninkrijk alleen uitgegeven aan personen beschreven in artikelen 19, 47 en 49 van de Financial Services and Markets Act 2000 (Financial Promotion) Order 2005 en is niet bestemd om te worden verspreid, direct of indirect, naar enige ander klasse van mensen (hieronder private investors begrepen). De publicatie is in Italië alleen uitgegeven aan personen beschreven in artikel 31 van Consob Regulation No. 11522/98. Deze publicatie is in de Verenigde Staten van Amerika alleen uitgegeven aan Qualified Institutional Buyers (QIB's) en grote bedrijven.

Cliënten dienen contact op te nemen en hun transacties uit te voeren via analisten van een ING entiteit in hun eigen jurisdictie tenzij toepasselijk recht anders toestaat. ING België N.V. en de andere maatschappijen van ING Groep zijn allen geregistreerd en staan onder toezicht bij de betrokken nationale toezichthouders.

ING België NV -Marnixlaan 24 - 1000 Brussel RPR Brussel – BTW BE 0403.200.393 – BIC (SWIFT): BBRUBEBB Bankrekening: 310-9156027-89 (IBAN: BE45 3109 1560 2789).

Verantwoordelijke uitgever: Peter Vanden Houde, Marnixlaan 24, 1000 Brussel.